

CIRKA

GUTTA CAVAT LAPIDEM ...

E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Vjeti II.

Nr. 25.

4 Korrik 1937.

PERMBAJTJA:

- *Bisedime të shkurta*. - Ligja mbi mbulesen e krës. - Martesa e së bijs së Ministrit Toçi. - Nji konferencë mbi Shqypni n'Innsbruck fq. 153
- P.F. Cordignano** - *Fëtyrësime letersijë*. - I. G. Leopardi » 155
S. J.
- Surgens** - *Silvjes* (Leopardi - Perkëthim) » 157
- Pirro Floqi** - *Hânës* (Leopardi - Perkëthim) » 158
- Donisa** - *Bashkëpunim per fjalorin shqyp* » 159
- *Nieri qi s' shifej* (roman i Jules Verne-s) » 161
- Rrok Zojzi** - *Razna e Vrihit* » 162
- Marka Kola** - *Kush s' a harja e shpejës së vet s ka bukë as gjeti* (Novelë folkloristike) » 164
- *Në hije të Rozafatit*. - Dy çfaqje të bukra shkollore. - Nji çfaqje e shoq. muzikore Rozafat. - Zgiedhja e paris të Shqiptarë. - *«Grueja Shqiptare»* - *Fletorja* » 166
- *«Zani i Shkodrës»* » 166
- *Per me largue të keq* » 168

Çmimi 1 Lek

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Korrespondenca e "Cirkës,,

J. M. - Gjinokaster. - Kemi marrë rregullisht dergesen e Ju falemi nderës. Mbasi kemi dergue një frank më tepër, pajtimi i Juej skadon me Numrin 30.

Surgens - Muerem perkëthimin e ri prej Dante-s. Ju lumtë! Kemi m' e botue, por kurrë na qesë vëndi e rradha.

Laspu - Tash botohet ndonjëna.

D. A. S. - Bogë - Kanë m' u botue [të gjitha me rradhë. Ju falemi nderës.

Cigani - Copa folkloristike është e bukur, por . . . gjindet e botueme në një të perkohëshme tjetër. Së për novelë, ndodhin e tregueme do t' a kët për kush nder, se në vertetësi - mjerisht - është tepër e rrallë.

Rreth konkursit Nr. 9.

Në konkursin e botuem në Nr. 24, nder t' enigmistave t' onë: spjegimet e fjaleve-kryq, na ká kalue një gabim, të cillin po e qortojmë këtû për skjarim

Në fjalët pingule, Nr. 2 është kështû:
2 - Me «a» = kál i mirë.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Del të paren e të tretën të diele të setcillit muej

PAJTIMET: Shqypni Perjashta

Per 1 vjetë Fr. ari 4.— 6.—

» 6 muej » 2.20 3.—

Vjeti II. Nr. 25

Shkoder, 4 Korrik 1937

Copa 1 Lek

Bisedime të shkurtë

Ligja mbi mbulësë të krës

Ligja per mbulesen e krës ká hî në zbatim me 15 të mojit të kaluem. Âsht këjo një prej atyne reformave shoqnore qí qeverija e jonë, e frymsueme prej Nalt-Madhnís së Tij Mbretit, don me shti në popull per me i hjekë disá zakone të mbrapametuna e me vûe Shqypnin në një shkallë me popuj tjerë. Fesi shqyptár nuk âsht kenë shqyptár: âsht kenë një mbulesë e trillueme qí s' ká pasë as historí as hijeshí, por të thuesh enevojshme per një kohë kalimi, kohë tranzicionit. Kúr duel Shqypnija në vedi, sod 25 vjet, banorët e gjyteteve të Shqypnis, njata qí ishin veshë alla franca, ishin me fes të kuq. Ishte ky sheji i nenshtetasve turq, e per né shqyptarët sheji i rajes, i sgiedhes turke, prandej shej poshtënimi, shej degradimi, qí s' kishte arsye kurrresi mâ me kënë, qí s' perkote aspak me ndiesina të reja e me Shqypni të ré. Prandej duhej hjekë. Por me çka me e xevendsue? Me vûe kapelë ishte per shum një hap, mbas mendimit t' atëherëshem, teper i shpejtë, mbasi edhe ishin aso kohe plot paragjikime tjera në pikëpamje të kombësis qí pritëshin shdukjen me ngutësi. Me vûe qeleshë? Alla franca ... me qeleshë! Ishte si me dashtë me bâ vedin katundár e me i dhanë gjytetit një hije katundit. Kështu prá u krijue fesi qí e thirren shqyptár e qí vjefti per atëherë si shêj të shkoqunit prej turkut, shêj kombësije edhe shêj atdhedashnijs. Por fesi shqyptár, si thame, nuk âsht kenë shqyptar, âsht kenë një mbulesë ibride, mushke, as fes as kapelë. Âsht kenë, me fjalë tjera, një mbulesë kalimi, tranzitore, e krijueme per nevojë të kohës, qí sod per sod nuk ká pasë mâ kurrfarë arsyejet të vijojnë me kenë kurse tanë banorët e gjyteteve të botës, çë do kombësijs e besimi kû do të shkojë

nieri, ká per t' i pá me kapela. Këjo reformë, qí n' atë parë ndoshta duket me pak randësi, e ká atë kuptimin e vet të kthelltë e vijn me na vue baras me popuj tjerë të gjytënuem.

Martesa e së bijs së Ministrit Toçi

Shkelqesia e Tij Ministri i Ekonomís Kombëtare adv. Toçi me 16 të mojit të kaluem ká martue vajzen e vet. Zojushë Ilija Toçi u lidh në martesë me dr. Giuseppe Monaco, një nder nëpunësa mâ në shêj per cillësina të bukra të Ministris së Mrendëshme t' Italis. Kanë marrë pjesë me prani të vet, në gëzimin e posaçem të familjes të Ministrit, personalitete shqyptare e italjane, si në ceremonín e ritit civil ashtu edhe të ritit fetár. Kryetari i Bashkis së Tiranës z. Nepravishta, i bashkoi në martesë në shpín Toçi, tue u drejtue fjalë të bukra urimi. Dishmitarë per ritin civil kjene Kryeministri, Z. Kotta, Ministri i P. të Mrendëshme, z. M. Juka, Ministri i Italis z. Jacomoni e i ngarkuemi ushtarak i Italis kolonel D' Antoni.

Ceremonija e ritit fetár, qí u krye në Kishen e Famullís, pat një shkelqim e lulzim të posaçem. Per atë rasë kisha ishte stolisë me lule e ndriçue per bukuri. Delegati Apostolik Emzot Antoniutti kreu ceremonin e martesës, tue u drejtue të mbaruemvet fjalë të bukra e të permallëshme, të pershtatshme per atë rasë e tue u diftue me u kishitë mrritë bekimi i posaçem i Papës. Dishmitarë per ritin fetár kjene; Ministri i Italis në Tiranë, z. Jacomoni e i Ngarkuemi ushtarak i Italis Kolonel D' Antoni. Gjindesin prandë personalitete tjera, nder të cillët Kryeministri e tjerë misa të Qeverris e Kryetari i Parlamentit.

Një pritië e bukur e e perzemert u bâ mandej në shpín të familjes Toçi, kû t' ardhunt,

gostitë me një bufet të pasur, paraqiten urimet të martuemvet.

Nalt Madhnija e Tij Mbreti nderoi posaçërisht familjen Toçi tue i drejtue një telegram urimesh. Telegramet urimi i marrë nga familja Toçi prej të gjithë vendeve të Shqipërisë.

Një konferencë mbi Shqipërinë në Innsbruck

Profesori i Universiteti dr. H. Schatz ka mbajtur një konferencë në salën e hotelit «Maria Theresia», në Innsbruck për mbi Shqipërinë e malet e Shqipërisë. Dr. Schatz-i ka shënuar malet e Shqipërisë disa herë e më 1930 ka qenë me një grup alpinistash tirolezë në bjeshkët e Shqipërisë së Verit. Dr. Schatz-i ka mbajtur edhe një konferencë, mbas që kje ftue prej «Ktimit», në Tiranë, e edhe në atë rast pat folur bukur e pat pasur shumë fjalë të mira për Shqipërinë e për bjeshkët t'ona. Në konferencën që ka mbajtur në Innsbruck Dr. Schatz-i ka bërë një përshkrim mjaft të hapët e të interesueshëm, përshkrim edhe prej fotografive e projeksioneve që ai vetë ka marrë në vend, tue theksuar bukurinë edhe cilësitë e rralla shëndetdhanë të bjeshkëve t'ona.

Na duhet të jemi fort mirënjohës dr. Schatz-it e të gjithë njatynë të huejve që në fjalimet e veta të randësishme a më veprimin e vet të çmueshëm, kanë fjalë të mira për ne tue qitë në dritë e në pah vendet t'ona e historinë e jetën t'onë. Asht një e mirë e madhe që i bërë Shqipërisë, në të gjitha pikëpamjet, edhe në atë të ekonomisë së vendit. Me krizë të madhe që ndihet për ditë e më tepër në tregti e në degë të ndryshme të ekonomisë s'onë, me vorfëni të hapët në popull që vjen për herë tue u shtue, ne na duhet me bërë çmos për me mujtë me xjerrë prej këtij vendit t'onë gjithçka e gjithë sa mund të xieret. Dihet se tregëtia e jonë nuk është mjerisht aspak e mirë, me më tepër për ditë është tue shkue në teposhtë: t'a difton krahësimi i sasive të gjatë që del me atë që hijnë; industria është fort e kufizuar e sado më u shvillue s'çon e s'ka për të qenë fort kështu në ekonomi të vendit; pro-

dhimi prej bujqësisë nuk mjafton për nevojët t'ona. Dikur, me masat që po merren, me të krijuem e bankës së bujqësisë e tjera, ka me u përmirësue, por gjendja s'është ashtu njëlloj që është. Kështu që ne na duhet me kërkuar prodhimet edhe njëti. Industria e turizmit — është një lamë prodhimi e fitimi mjaft me randësi e që mund të marrë një shvillim e një të shtrirje mjaft të hapët. Shtete të mdhaja e të pasura, që kanë prodhimet gjithfarësh e gjithkrah, i kanë dhënë kësajë industri një randësi të posaçme tue xjerrë prej sajë miliona e miliardë, shumë më tepër duhet t'i apim na që kemi pak të marruna e nevojët i kemi relativisht të mdhaja. Për këtë qëllim sejcilli shtet donë e mundohet në të gjitha mënyrët e më të gjitha mjetet me qitë në dritë bukuritë e vendeve të veta, edhe kë bukuritë ka i herë asht fort relative, për më tej s'është s'është më shumë turistat në vend të vet. Mbas turizmit është një degë prodhimi me randësi, edhe prej në shqypëtarëve lypë një interesim të padashëm, shumë më tepër se ka pasur deri tash, prej anës autoritetëve edhe prej anës së privatëve. Shqipëria, mbas mendimet t'atynë të huejve që e kanë shënuar, është një vend për turizëm në më të mirë të Europës. Për pozicionin e vet, për afërsinë që kanë me detin malet e saja, majet e natat të cilavet janë mbluar përherë me borë, për ajër të kulluar e të shëndetshëm, për terbjekësin që ka për të huej panjoftësinë e po thomi edhe misteri i popullsisë të maleve, të gjitha këto mund t'a bënë gjatë të t'ona, bjeshkët t'ona vende kë na mund të sjellim një shumë të madhe turistash vjetër e vjetër. Por nuk mjafton bukuria e vendit, duhen edhe mjetet për me e shënuar, mjetet të kollajshme, të njëjshme si ato të vendeve tjera, duhet edhe me krijuar kondita të mirë e të reja e komoditeti të kohës së sotme. Prandaj lypet një veprim e një organizim shumë më i hapët se ai që kemi sot, e mandej lypet një propagandë sistematike, me kritere e mjete moderne.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
MARIN BARLETI
SHKODER (2018)

Fëtyrsime letersije

i

Giacomo Leopardi

Në rasen e krëmtimit të qindvjetorit të dekës të të famshmit poetë italian Leopardi-t, po botojmë një studjim mbi veprën e tij që na u dergue prej të njoftunit albanolog e kritik letrár P. Fulvio Cordignano S. J., gjithashtu edhe dy perkëthime të bukura poezish leopardjane të bëme prej dy bashkëpunorëve t' onë.

Me 14 të qershorit t' simjetshem në mbarë Italin kanë me u bâ nderime të mëdhaja në perkujtim 'iqindvjetuer të poetit të Recanati-t, Giacomo Leopardi, i cilli epte shpirt po në këtë ditë tash një shekull mësa miku i tij Ranieri báhej gati me u nisë me të prej Nápoli-t për me i pshtue kolerës. Nuk ásh t punë e pá vënd qí edhe në Shqipëni ndër këta kohna, kúr më ndimi ásh t çatrafilue sá mos me ta marrë më. ndja, ta ndalim për sá grima vemenden tonë mbi këtë bér tragjik të dbimbës njerzore, flije e një filozofís së pá filozofi.

Çka kuptohet o çka do të kuptohet me nderimin perkujtues të përmëndimit 'iqindvjetuer të këtí poeti? Do të gabohei kush do të dote me pá në Leopardi-n vetem artistin e vargut e të trajtës. Sigurisht qí ai mbas çaperdisjes tron-ditse të kohës napoleonike, i përket njasajë çetës së madhe e të zgiedhun përtrísash t' artit e të letërsís italjane qí me ndjesí të thellë realizmi e jete shkuenë tue mbjellë ndër hullija të kulturës përbásat má të kulluet e esthetikisht má fryt-dhânsit e klasiçizmit të lashtë e të romantizmit t' asajë kohe. Tue lânë m' ânesb një farë mbrumje fjalësh a thanash qí trajta poetike ishte, si me thanë, e detyrueme me përdorë, giúha e styli me të cillët ky poet i njaji realiteti të këthellë e të mëndershem sá ská, i veshë ndjenjat e mëndimin e vet, i përket atij atiqizmit ideál, qí ndër kohë të ndryshme gjet vënd në të gjithë letërsít e në të gjithë popujt, tue pasqyrue drejtpeshimin e vërtetë e të përsosun t' artit. Por çka se as njeriu as kritiku letrár nuk mûnden me nxânë vend në lëkuren e jashtme të trajtës; këta po s u këthye në landë të njëj përmabajtje së perhershme, po s kje një rreze e amshimit të bukur e të mirë, s viën gjá; madje ásh t e ká me kënë gjithmonë përmabajtja ajo qí shprazë jetë drite e kánget

përmbi trajtën. Në pikëpamje të përmabajtjes duhet qí t' a shqyrtojnë edhe Giacomo Leopardi-n. prá. Tue qitë në një në ânë prei si filologun, rmuesin e ngulët të librave të moçëm, ene prozatorin e hollë e tejet të këthielltë, e tue marrë para sýsh vetëm poetin në sá ndër vargje të veta u ep shfrim ndjenjave má të mbrëndshme e të vërteta, e shprehë filozofín e thellë të njaj mëndimit themeluer prei së cillit gjithëmonë frymzohet, mûndemi me e përcaktue si poetin e dhimbës e t' asgjásë. Me fjalë tjera poet vle-rash mendore krëjt mohuese, prandei për logjikë idësh së cillës si hiket, poet i rrënimit e i shkattrimit. Ai, megjithëse i rritun si duhet në fé të kështënë qí i dha shkas me kalue vjetët e gëzueshme e të lume të njaj fëminije me ia pasë lakmí, humbi mandei më të shpejtë e fund e maje çdo besim mbë botën e mbínatyrshme. Për atë, tashmá zymnisht e tragjikisht pagá, s ka tjetër hyjni posë asajë së njaj orës fatzezë qí lot e tallet me fatet tragjike të njeriut e të jetës: njerín e mûndon një fuqí e pádukëshme e e pá vehtje gjithësi t' i teket asajë, pá mûjtë kush me kuptue as shkajqet as qelimet. Jeta fillon me váj e mbaron me diçprim të njeriut qí s din se për çë lojë të marrë do t' i kët rá me kalue disa vjetë të trishtueshme në jetë. E prá jeta ásh t e bukur e gazmore: ju shifni pa ia da nepër pasqyrën e pastë e të këthielltë të vargjeve e leopardjane njëj trajta bukurije së páshoqe, njëje e përshtëndrrime të njaj natyre, tërhjatsia e së cillës ásh t e pá-mûndon mos t' i veshet shpirtit të ndieshëm të s ve të poetit qí s ngihet kurr tue e soditë e tue e paraqitë me të rreme brushe të shpejta qí s lânë kurr gjá në terr. Por e kah vjen gjithë këta? e pse? Poeti i pá ngushëllim përfundon gjithmonë tue pá përsritë së gjithëçkafja ásh t një ândërr shqretesh përmbi një pështetje të

largtë e të pakapshme. Janë dy ligjë të mdhë që duket se e zotnojnë jetën, por që n' kanë tjetër nuk dihet prej kuj do të jenë këne vë me rregullue botën: ligja e dashunisë e e dhimbës, që të dyja së bashku e kanë kulmin në deke kështu çdo andërr, çdo gjë e shtirun e e rrëzshme, çdo mjerim e çdo gëzim, çdo kundërshtim e çdo luftë e disprueme kundra njaj fati të pamend e të pazëmër, shkrihen me u zhdukë n' asgjë. Së për dashuninë, s' ka gjasë se poeti e ka mbajtur për një shkrim t' ultë e të ndytë prirjesh natyrore, me gjithëse ajo e tija është pa dyshim e gjithëkund një dashunë pagane në përmbajtje, pa një qellim të naltë në suazen e jetës njerzore e të jetës së përgjithëshme, gjithë një krejt e lidhun me filozofi të tij, një dashunë që s' ka të këndun por veç me i xanë jetën gjak njeriut, me e mbytur, madje deka është kunorëzimi i lumnueshëm e i funtëmi i saj. Se si poeti ia del me i pajtue gjithë këta përbasa në kundërshtim të plotë me shoqishojnë as ai s' do të dihte me na e thënë, jashtë se për një nieri që vën absurdin në themel të të këndunit e të mëndimit kështu nuk duhet as nuk mëndet me pasë kundërshtime. Kështu për logjikë të pashkëputëshme të sëndevet do të bashkëzënojnë në një mbassi në fund të fundit lidhen në formulën: XERO, d. m. th., tue e marrë zakonisht, në një të paznjohës të hatashme. Tjetër kundërshtim në lidhje me tjerat: Leopardi e don vendin e atdhën e vet, i adhuron, por se nierzit i urrenë, i ka në hatat: e don jeten, e mbytur veten.

E tillë është përmbajtja së cillës i ka dhënë jetë të pazdekëshme në kohën flutruese të të dekëshmëvet të ngratë Zana Leopardiane. Për këtë filozofi t' asgjësë trajtullë: XERO, na nuk mëndemi me i dhënë atë kurrfarë lavdi as kurrfarë nderimi, megjithëse artist i madh s' ta lypish për s' i përket vargut e fjalës, e pikzues i pazmrijshtëm i mshehsivet më të thella të njaj shpirtit të shprishun ndër vuetje; madje do t' i bërtasim botës, e sidomos djelmënis shqipëtare që merret me këndime, pazudhëbjekje kah mëndimi e karakteri, e lënuen mbas dore kah ta marrë era e trajtimevet ideologjike më të përçame, e qysh tash e prirun, si na e bënë dishmë disa shëje të zeza të prodhimit letrar.

kah një ndjesë shkatërrimtare pesimizmi filozofik, jashtë hullije të çdo besimi mbë një botë më të naltë, e mbë një drejtim hyjnuer të jetës prej ane s' Atë që e ka krijue për një qellim e jo gand as për tekje, i a lëshojmë prap kushtrimin që të ruhet në mënyrë të preme e të plotë prej helmit leopardian. Leopardi nuk ka nxjerrë as qitë në shesh rrjedhime as shoqnore as politike prej filozofisë së vet, mbassi ishte mbyllë në vedi – si mbyllet krymbi i mëndafshit në mblojen që natyra i ka dhënë me vedi me u projtë – jo me jetue por me u sosë e me mbarue, por është gjë e sigurtë se parimet e tija kishin me na çue, në këtë kohë të njaj dinamizmi dualistik të plotfuqishëm që synon me e dë botën dysh krejtisëkrejt, në rrymën e rrënimin e t' asgjësë, të formulës XERO, që është ajo e judeizmit bolshevik.

Një pamje kaqë tragjike e jetës së rekanatezit nuk do të mëjete me këne objekt hulumtimi e bisedimi në një fetyrsim letrar. T' u a lamë biologvet e psykjatërvet me caktue shtypjen e mshehët por të sigurtë që gjëndja e tij shëndetësore bëni mbë gjëndjen mëndore e shnatyrimin shpirtënuer të këti njeriut që pat prap një mënde shumë të fuqishme e ndjenja plot shije. Se çë farë nxitjesh letrare, filozofike e shoqnore do t' i kenë ndihmue mandei m' atë të venë, është gjë që do të mëjete me na dhënë lëndë studjimi për një kapitull shumë me rëndësi, por e vërteta, është se ai i lëm e i rritun në një të kështënimin e humbi vegimin e kështënë të dhimbës njerzore, zhvillue e madje fisnikue e bënë gurrë së mirash më një mënyrë hyjnore prej misterit të Birit të Zotit që mishnohet me u bënë flit për fajet e njerzimit, tue e pshtue prej njaj gjëndjes poshtnimit të dispruem e ndeshkimit të papajtueshëm.

Çka çdo shpirtë bujar mëndet e do të bëjë ndaj poetin 'iqndvjetuër' është me u përkulë, dhimbunisht mbë eshtë të një, tue derdhë lot dhimbje së mëshirshme, mbassi, për s' ma merr mëndia nue, Giacomo Leopardi kështu më tepër rrezik se fajtuër, e, s' do kjoftë, besimi i em që urdhënon me falë, kështu më shtynë me gjykue.

Shkoder 28 Maj 1937

P. Fulvio Cordignano S. J.

G. LEOPARDI

S I L V J E S

A perkujton ndo' i herë,
 O Silvja, at koh' të jetes s' ate t' dekshme,
 Kur bukuri shëndritte
 mbi syt e tue tan' gaz, me kurrkend t' shkueshem,
 ndersa ti prakut të rinis i hypshe,
 gjithmon gzueshem, mendueshem?
 Shungllojshin të qetat
 oda dhe rrugat njitë
 prej kang's s' ate t' paprâshme,
 kur mbi pun' dore tan' kujdes gjith herë
 ti rrishe, shend e verë,
 per koh' t' largta, por t' ardhshme, qi n' mend kishe.
 Ishte i erandshmi Maj: e ti msue ishe
 n' at mnyr' me kalue ditë.

Un t' djersitunat letra
 tue i hjek' dore her-her', t' amblat studime,
 n' t' cillat kalote, hikte
 koha mâ e par', ma e mira pjesë e ime,
 delshe permby balkone t' shpis atnore,
 mir' t' i vë veshin tingllit t' amblit zâ,
 e dor's s' bardh', qi pa prâ
 i bite shpejt e shpejt pelhures s' mundshme.

Kundrojshe t' kthilltin qiell
 udh't e arta, kopshtijet;
 kndej detin atje largas, andej malin.
 S' ka goj', qi mund t' a shprehin
 shka zemra at' bot' m' pat ndiellë.

Sa shpres', mendimë t' ambla,
 sa deshoret o e imja Silv' dashnore!
 N' at koh' jeta njerzore

Në si n' a u dukte e fati!

Sa her' m' bjen n' mend per ato shpres, t' diqshme
 pre 'i ndjësïs t' pangushllueshme
 e t' idht' ndrydhem, i ngrati,
 mjerimin vehem me e vajtue, me e kqyrë.

O natyrë, o natyrë

perse n' vend s' don me çue
 shka ti premton dikur? Po pse taq for
 don t' tallesh me bij tue?

Para se dimni t' veshkte gjeth e lër
 ti krejt marue e shkri prej lngates s' thutë,
 po disshe, o njomë e vogel. E nuk m'rijte
 me pá lulen e jetes;

BIBLIOTEKA PUBLIKE
 "MARIN BARLETI"
 SHKODER (2018)

zemren s' t' a knaqte, gzote
 kndimi i ambel her' per flok't e zez
 her', tan' dashni o terthurtas, per shikimet
 e as kurr me ty prej shogesh nder festimet
 dashni s' u kuvendote.

Kshtu edhe pak shpresa e ime
 e ambel po marote: dér riní
 paska ken than', prej s' nalti
 kurr mos me njoft' n' ket jetë.

O shogë, qi n' fminí
 fort deshta, o e lotumja shpresë e zemres
 sá me një her' kalove!

A kjo kenka ajo botë?

Pun't e mdhaja, njikta, dashnija, gzimi
 per t' cillt sa her' më mue ti kuvendove?
 ky veç ásht fati, qi dot' pres' njerzimi?

Porsa u duk e verteta

ti, moj qyqare u rrzove; e lerg me dorë
 bajshe shej kah një gropë e shdeshtë, e errtë
 kah deka e floft' si borë.

Surgens

G. LEOPARDI

H â n ë s

O hânë e hieshme, tash një vjetë n' ket koder
 M' bjen n' mënd, së i piklluem vîshe me t' vedrue
 E ti at-herë mbi at zabel na rrîshe e mvarun
 Si tash qi krejt jë kândshem tue ndriçue.

Por ftyra e jole rreth e rreth me mjegull
 Dridhej n' per sýt e mí t' mbushun me vage
 E kjartë m' diftote se kjo jeta e jëmja

E turbull ish' dhe ásht e s' don me ndrue
 O hâna e jëme e dashun. E prá ue

Dobi, lecim po ndij me mënd tue shkluemun
 Krajaten t' ême me sá ka motote.

Shum gzim m' káll n' zëmer. Me ç'gaz mënd mapoka,
 Motin djelmnis, t' kujtuem e atí trishimit
 Qi zëmren tue e cenue, nuk e ka shporun
 Balqim e uzdaj's vashdimi i dymbre tana,
 Filiz gazmëndit ndreqet n' shqirt të merit!

PIRRO FLOQI

Bashkëpunim per fjalorin shqyp

Fjalë qi perdoren në Mirditë

(Vijon prej Nr. 24)

m' u dukue don me thanë "me i ardhë hurnia"; N. N. është dukue; N. N. ka shkue në spital pse është dukuem; = italisht: ha l'ernia.

doraqit (advërb) = shpejt e shpejt.

m' u drëjë, gruni, thekna, elbi, edhe kollomoqi: kuer nisë m' u shejë para kohet, pse ka nisë me e prishë ndo 'i lngatë.

dhâ, dhâni; dhâjt-t = thepat e jashtem të një drues a nejet e mrendshme; shkop me dhâj (neje-neje); trâ, drrasë; dhâ pishet; budall me dhâj: qi s e dhenë gjâ (cfr. kacadhâ).

efull ose: ehell çue toka efull (= hëll) prej akullit.

i ethezuem, me ethe, = italisht: febricitante.

në të falun, në të falme = pullazi nuk do të vënë drejtë se të hien shiu mrendë, por në të falun (it. inclinato).

festâr-i; arë-t = burrë qi shkon per festë.

festare-ja; are-t = grue qi shkon per festë.

me e bâ një punë fildâ = me qitë mendimin m' e bâ një punë e mos me i u smrapë kurr e per ket jetë. E kam bâ fildâ punen e bës = kam da mos me bâ mâ bé (e nuk ban bé m' e pâ vedin edhe me krye në gershanë).

frashinë-a = drûe, krande, ferra me të cillat digjet gelqerja e pigen tjegullat.

feratë-a = çashtje e ngatrrueme. Duhet m' e da at feratë, m' e kputë at feratë (me i dhanë fund asajë çashtje).

me fûr = me mytë kend o tuj e vjerrë o tuj i shterngue fylin me brëz o konop edhe pa e vjerrë. E fueren Lleshin në gjûmë.

gabrec (gabriac) = nieri i madh per shtat; — nieri i veshun e i mathun (b. f.) krushqit me xhamadan të kug, me dallamë etj. me varg. sahatit = luks Oh ç' i forti gabrec â njaj!; — lis i madh; — a çue buka gabrec = i â çue koja lesker.

me gagjanisë = kan ardhë kohna të vështira por diçka po gagjanisim; po vëmë rreth, po e gjejmë mënyren si me u bâ báll shpenximeve.

gajûsh-i = A bâ gajûsh — â ' bâ pyll, merthye me lisa e me ferra e s kalohet andej pari, b. f. në një zabel. — A bâ kopshti gajûsh = e ka mlue bari e s e lân bîmen me bâ hejr.

me, m' u garravagjzue = m' u bâ garravagj. A garravagjzue qyshë se i ka rá ajo e tokës.

m' u gerbuzë. Pse po gerbuze? = pse po kerveshe? = pse po ngerdheshe? (i thonë njenit qi zgerdhâhet).

me gergllue = murmurima e ujit qi rrjedhë.

gergafell, gergafelle (adjektiv) = kungull-ujc gergafell, katrovë gergafelle = qi ka gryken e ngushtë e fylin e gjanë (me niollë).

i, e giutë (adjektiv) = Shtasë qi lén pa i u krye s' amës ditët e gestacionit: kingj i giutë. — Ndo-

shta â' trajtë djalektare prej "i ngutun", it.: parto prematuro, parto anticipato.

gûr, themel-i; a t carâ-ni - caraj-t janë sinonima. Carani â guer pak mâ i madh. Gjuejti më gûr, më themela, më caraj.

gurril-i; a-t = curril. Uji, gjaku shkojnë gurril; gurrili i ujit, i gjakut.

gjaheng-u; gjahengë t (edhe: gjahenga-t) = një farë xhybjet me mangë; në sâ gjupi ase shguni është xhybe pa mangë.

gjeshkë-a = gjeth të thât. Mblidhet me koshe u shtrohet per tokë baktieve mos të ndiejnë të ftoftit. Me shkue për gjeshkë, me marrë gjeshkë. (Dushku asht: gjeth me gjithë gema, prë e rûe mullâr, per ushqim të baktieve).

gjoc-i = qerep i vogel, sâ me pjekë një kulaç.

halî-hali-ja = populli: ata qi nuk janë në parsim; krenët e hali-ja u mlodhen në Sh' Pal. — Oroshi "halî", thurret edhe kojrin ase merân, d. m. th. vendin e padam por qi e kan të gjithë së bashkut: hali-ja e bajrakut (b. f.) bjeshka ku s kan kufi njena o tjetra familje por është e krejtë bajrakut).

hamull-i; uj-t = pervec kuptimit qi shenjon Fjalori i Bashkimit, ka edhe këtë: hamulli i frashinës. Si të pritët frashina per gelqere o tjegulla, ruehet aj zabel e nuk lêhet dhî etj. me hî mrendë pse e ruejnë të rritët prap. — Metaforisht: ambjent fizik, moral, shoqruer, politik, religioz etj; — cage mrenda të cillave shtrihet juridikejoni i kuej; ndo zotsija e kuej. (Nuk perziehëm në hamull të tjeterkuj = nuk baj kurrfarë veprimi b. f. si gjykatës, pse nuk kam kompetencë në ket vend o në ket nieri = Mos hîn në hamull të tjetër kuej = ne, sutor, ultra crepidam, si ka pasë thanë Apeli).

harasân-i = gelqere e tundun me uj e ranë. A e këndreqë jerevin me uq (gûr e baltë) a me harasan (gûr e njitë me harasan)?

me hekurre = më lule me hekura. Hekurre qenin.

hikrraq-i (substantiv) = një farë lijet qi u bje berreve e damton sidomos dhjet, pse delet e vëjnë mâ tepër. U ka rá hikrraqi.

hikrraq-e (adjektiv). A dash asht hikrraq. Ajo delet ashë hikrraqe.

hiskë (adjektiv mashk.) = me brëna të giata, të holla, të narejta. (F. perkundera e "bercnuk"). Mzat, kâ hikë.

niskë (adjektiv fem.) = me brëna të giata, të holla, të narejta. F. perkundera e "bercnuke". Lopë hispë.

(vijon)

Donisa

NIERI QI S' SHIFEJ

21)

ROMAN 1 JULES VERNE-S

Atëherë i kuptova fjalët optimiste të zotni të Stepark-ut. Lajmues për projekte të Storitz-it prej Storitz-it vetë, kishte marrë masat e rasës, me një mjeshtri që më të çuditë. Na s'patem për asnjë prej atyne njerzve kur hime në lulishtë, e ishin me qinda!

Rrethi, i të cillit duket se na ishim qandër, erdh t'ue u ngushtue . . . Këso here Storitz-i nuk mund të hikëte! Kishte rá mrendë!

Faqeziu e muer vesht menjherë, pse, krejt afer nesh, ndijme një të trueme mniye. Mandej, kur togerit Armgard filloi me i ardhë fryma e po mundohej me u çue, kllyçi i u hoq prej midhit me një shpejti të madhe. Një dorë e pá-pashme e çoi perpjetë: dora e Guljelm Storitz-it. Mniya e kishte verbue e mbasi nuk kishte udajë se mund të hikëte, dote mos tjetër me shfrye; këqyrte me mbytë kapidanin Haralan.

Edhe ky, hoq kllyqin e vet e të dy ishin báll për báll të shoqishojt, si në një dyluftim, njëni i páshem e tjetri i pá-pashem! . . . Qe dy kllyçat xanë njëni me tjetrin; mund të shifëshim krahin e njanit, por jo t'atij tjetrit.

Të kapunit kje teper i shpejtë, për me mujtë na me u hí ndermjet.

Shifej kjahtë se Guljelm Storitz-i i a kishte xejen armës.

Kapidani Haralan, n' anë tjetër, lshote në të, pá këqyrë me u mprojtë. Një të ráme e varroi në një krah. Por edhe mája e kllyçit të tij dikú kishte rá . . . Kumboi një zâ dhimbe . . . Bari për rreth u perkul. Nuk ishte era që e permyzte. Si mujtme shpejt me pá, ishte pesha e njëj trupi të nierit, pesha e trupit të Guljelm Storitz-it, thér anë n' anë, për mjedis zemres.

Një currel gjaku u hodh e ndersá jeta po mbarote, trupi i pá-pashem merrte kah pak kah pak trajten landore, qe se shifej nder grahmat e dekës.

Kapidani Haralan ishte lshue mbi Guljelm Storitz-in e e pvette t'ue britë:

— Mira? . . . Kú është Mira? . . .

Por s'kishim para nesh veç një kufomë, me fëtyrë të çartun, me sy të hapun, me shi-

kjim kercnues, kufomen e atij nierit të çuditë-shem që kje Guljelm Storitz-i.

XVII.

Kështu mbaroi Guljelm Storitz-i.

Por deka e tij erdh teper vonë! Nonse familja e Roderich-ejve nuk kishte arsye me drashtë má gjá, këjo dekë e bâte edhe ma të vajtueshme gjendjen në vend që me e permirësue, pse na hiqte shpresën se mund t'a gjejmë ndo 'i herë Miren.

I mjeruem prej pergjegjsís që randote mbi të, kapidani Haralan kishte ndëjë e këqyrte zymt anmikun e mbytun. Në fund u çue me hov e kadallas e mendueshem u nis kah pallati i Roderich-ejve, për me u diftue të vetëve çka kishte ndodhë.

Un e togeri Armgard u ndalem për me folë me zotni Stepark-un, që duel, si për çudi, s' di prej cillës anë. Heshtimi ishte i plotë, me gjith se qinda njerzish u grumbulluen rreth nesh për me mujtë me pá seicilli sa má mire.

Të gjith kishin ngulë sýt mbi atë kufomë. Rá pak si në brë të rrmaktë, me petka lá në gjak, fëtyren zbë, t'ue mbajtë gjithnji me dorë të djathtë shpaten e togerit Armgard, mé krah të rrmaktë të mbledhun për gjysë, Guljelm Storitz-i ishte gati për vorr, prej të cillit s' kishte mujtë me e pshtue fuqija e një mallkueme.

— Është një vetë! . . . tha kadallas zotni Stepark-u, mbas që e për kundruem mirë.

Agentat kishin kënë avitë, pak si me frigë. Edhe ata e njoften. Për me u sigurue mirë zotni Stepark-u shkoi t'ue prekë at trup prej majes së krës deri në fund të kambëve.

— Ká mbarue! . . . tha t'ue u çue.

Dha mandej urdhen, një dhet vetëve, me i largue ato rrenime shi një vend kú, para dekës së Storitz-it, ishin pá t'ue luejt.

— Mbas bisetës që kemi prigrue - më tha zotni Stepark-u - aty do të gjindej skutuliqi në të cillen ai i patenzo'n kishte substan-cën me të cillen mujtë me na dalë. S' kam m' u largue prej këndeja para se t'a kemi gjetë e të kemi rrenue çka të jën mrendë. Storitz-i

ká dekë. Due edhe mshehësija e tij të mbarojë me të. me gjithse e dij se shkences i bij ndesh.

Un në zemer t'ême e pelqeshem. Nonsë diktimi i Otto Storitz-it mujte me interesue një ingjenjer, un nuk shifëshem se mund të bijte ndo'i dobí ai diktim, e nuk ishte tjetër veç se një mjet i kollajshem m'a shpërdorne prej të bákqive.

Nuk vonoi e, tue largue ato rrenime, duel në shesh një kapanaxhe e vogel hekri, e tue e çue páme kambët e para të njëj shkallës se ngushtë.

N' at ças një dorë kapi doren t'ême, nder-sá një zâ në vajë thote:

— Mshrír! . . . mshrír! . . .

U solla, e nuk pásh kurrkend. E prá dora e ême ishte gjithnji e shterngueme prej një dorës së huej, e ai zâ gjithnji në vajë ndihej.

Agentat láne punen. Të gjith u sollen kah un. Un, mërret me mend me sá frigë në zemer, çova doren tjetër për me rrmue rreth meje.

Para parzmes s'ême gishtat e mí ndeshen në flokë të një krës e tue ulë pak doren në një fëtyrë mbushë me lot.

Para meje sigurisht gjindej në gjûj një nieri qi un nuk mund të shifëshem.

— Kush jé? — i thaçë me i zâ qi me të zí më duel prej goje.

— Ermani — kje pergjegja.

— Çka don?

Me pak fjalë sherbëtori i Storitz-it i pá-páshem na thá se me kënë se rrenohej gjith-çka të gjindej n' at skutuliq, si kishte thanë zotni Stepark-u, ai nuk kishte mujtë me marrë mâ duken e nierit. Si ishte bâ puna e tij me kenë se do t' ishte i dënuem me ndëjë për gjith-monë vetem në mjes të njerzve? I lutej kryetarit të policís t' i epëte lëjen me pí langun e njanës prej shisheve qi do t' u gjindshin n' at skutuliq.

Zotni Stepark u i a dha fjalën për po, tue marrë veç të gjitha masat e rasës, pse Ermani i kishte do hesape të mira me gjyqë.

Mbas urdhënit të tij kater agenta të fuqi-shem kapen nierin e papashem. Mund t' ishim të sigurtë se s' kishte për të na hikë.

Zotni Stepark-u e un, tue u prí kater agentave qi mbashin at rob, u ulem poshtë. Pak kambë shkallë e rame në një podrum të vogel qi merrte dritë prej kapanaxhes e aty mbí një

sergjí, ishin të rreshtueme një vister shishesh, të gjitha me ka 'i etiketë me numer, disá me numrin një e disá me numer dy.

Ermani lypi me padurim një nder këto të mramet, qi i a dha kryetari i policís. Atëherë páme me çudí të madhe, nonse ishte punë qi do t' a pritëshim, shishen tue u çue, mandej tue u shprazë me shpejtí në një gojë qi s' shifej kurrkund.

Mandej ndodhi diçka tjetër prap e çuditë-shme. Ermani tue e pí dukej si të delte prej asgjâjet. U dallue së parit si një avullim i rrallë n' atë gjysëhije t' atij podrumi, mandej duelen vija të caktueme e në fund na duel para nieri qi më kishte gjurmue naten e parë qi páç mbrríjt në Ragz.

Mbas urdhnit të zotni të Stepark-ut, tjerat shishe të gjitha kjene thye, e langu u perhap neper tokë tue avullue me të shpejtë. Si mbaruem punë u njitem nalt.

— E tash çka keni mend me bâ, zotni Stepark? — pveti togeri Armgard.

— M' e bárt ket trup në pallat të Bash-kís — kje pergjegjëja.

— Për të gjatë rrugës, botnisht? — pveta un

— Botnisht — tha kryetari i policís. — Du-het qi të gjith populli i Ragz-it t' a dije se Guljelm Storitz-i ká dekë. S' kanë m' e besue veç si t' a kén pá kufomen e tij.

Zotni Stepark-u çoi e muer drrasen për të vendue kufomen e u nis me një shumsi agentash, tue marrë me vedi robin, qi tash kishte marrë duken e një plakut çfaretido. Togerit Arm-gad e un këthyem në pallat.

Haralan-i ishte me t' án, të cillit i kish tregue gjithsesi punen. Zojës Roderich, n' atë gjendje qi ishte, mendueme mâ rrë mos me i kalxue kurrgjâ. Deka e Guljelm Storitz-it nuk i a kishte dhanë të bijn.

As ên vllá s' ishte ene kurrgjâ. Por i du-hej diftue e prandëj e thurrem n' odë të punës të doktorit.

Nuk e prití me ndje të ndiesís ahmarrjes lajmin. Nisi me dnësë, nder-sá i delshin prej goje një disprími:

— Ká dekë! . . . E keni mbytë! . . . Ká mbarue pá kalxue se kú ást Mira! . . . Mi-ra! . . . E shkreta Mira! . . . S' kam për t' a pá mâ kurr.

Çka mund t' i pergjegjej dhimës së tij?

(vijon)

Në Razna të Vrithit

Vijon prej-Nr. 24

Ket na vertetojnë edhe pëmët. Në shpatin Verruer të Razmit, në Kunorë, pishnaja ulet poshtë deri në 1000 meter. Kjo na difton se ky vënd është nën presjonin e klimës bjeshkore.

Per një vend të pershtatun per bjeshkim, një nder kondita të para është edhe uji. Një gotë ujë Razmi, të shuen eden e të freskon mos me ja lanë as krojeve të bjeshkëve të mdhë.

Formacioni i Alpeve lindore të Balkanit, ç' prej vargut Dinarik, është i perbamë prej shkambijve kalkare të cillët janë të pershkueshëm prej ujit e e perpijnë tuj e lëshue poshtë me shumicë e të ftoftë.

Per ket arsye, pjesët e epra të këtyne maleve janë të vorfna per ujë. Por ksajë dobsi, ku gjinden pyje të hapta, i vinë në ndihmë gjethët e pyellit ende të pë kalbun mirë qi i bajnë një shtrat të pë pershkueshëm ujnave të bornave tuj e ndihmue rrjedhjen e tyne mbi syperfaqen e dheut.

Malcija e Madhe, tuj lanë jashtë rrethet e Fushës së Zezë e viset e epra, ká mungesë pyjesh qi i napin ket lehtësi rrjedhjes së ujit, e prá është mjaft e vorfen per ujë. Krejt perkundra Dugagjini, per hër të pyjeve të pamatuna të pret me gurra e prroje të freskta pë dë.

Edhe Razmi si pjesë e Malcisë së Madhe, me daljen e familjeve qytetare, me shtimin e frymve, filloj n' e parë mos me pasë ujë të mjaftë. Dheu prollues i perbanë prej humus, i barte rrjedhjet e ujit nën shtrat në mëndyrë qi e lënte token thatë. Çë në kohë të perparshme, e hetuen njerzija rrjedhjen e ujit nën token prolluese e gropuen e formuen 7 pusa qi mjaftojshin per popullsinë e atëhershme.

Shtretent e dheut, në çilje pusash janë të perbame prej një shtroje rrelative prej humus, një tjetër kalkare qi si e para janë fort të pershkueshem ngë uji. Por per fat, mbas pak rmimi vjen shtresa e tretë e perbame prej konglomeratit qi i vën një pënd ujit mos me rrshitë më poshtë por me shkue në një drejtim pak a shumë orizontal. Kjo shtresë, perciell nën trollin e Razmit ujë të mjaftueshëm e t' akullit. Në ket pershkim uji pasunohet me landët më të nevojshme dhe e ruen ftoftësin e vet.

Prej pusave të çilun (qi malcorët i thrasin kroje — pse ato nuk i njofin pusat — e me shumë arsye mbasi ujtë nuk rri i depozituem aty por ndërrohet pë dë) shifet kuartë se uji rrjedh në një drejtim V. L. e J. Pr. d. m. th. amen e vet e ká nder shpellat e borës së Veleçikut e të Kunorës.

Në vjetët e mrame, mbasi filloj me u ndihmë nga e ujit, malcorët shtuene pusat në mëndyrë qi sot janë të mjaftueshëm e në rasë të një shtimit të popullsis bjeshkatore nder vjetët më vonshme mund të shtohen pusa të rij.

Populli ruen edhe një gojzhanë përsá i perket ujit.

U ndollka, nder kohna shumë të vjetra në dhë të perpjetes (kuptojnë Vermoshin - Plavë-Gusi etj.) një plakë, aq e shtyme në mot sá batorët e shpís kù jetoka e mbakan në një krozhë (shportë). Ushqimi i sajë i perditshtëm kenka vetun 8 të kuqa voesh. Udhtoka një guracak (qi dimnojnë në bjeshkë) e bika në shpin kù jeton plaka. Pvetë plaka per mikun e i diftojnë se është prej malcisë së Shkodrës.

— Po e njoh prej folës (djalekti) por i çë bajraku është?

— Më Vrithë mbahet.

— A janë shumë shpí në Nglecë (?)?

— Nja 7 a 8.

— Kur jam kanë un ishin 60 shpí. A po keni ujë?

— Jëm tuj hjekë keq per ujë.

— A e dini kronin Poniq (?) ?

— ? ? ?

— E prá e kam çilë vetë me këto dy duer; 400 shpí me kanë ujtë i mjafton. Po kroni buzë dardhës?

— ? ? Nuk e dimë kù është.

— Edhe aty kanë mujtë me pí bagtít e berret e katundit sá kanë dashtë.

— Po ty çka të prú këtu?

— Kur jam kanë un atje kaq shumë shpi jem kanë sá kemi pasë dy bajraktár: Bajraktari i Vrithit e i Nglecës. Un jam kanë shpís së bajraktarit të Vrithit. Janë mbledhë pleqsija per kuvënd në Lmajza(?) e të dy bajraktarët janë zanë nder vedi e kaq u keqsuen sá bajraktari i Vrithit i vuni priten e e vrau tu Mshtjerrza (?) e na dolme e e lëshueme. Para se me dalë kena mshilë krojet qi mos të na gëzojë kush vendin t' anë e un vetë me këto duer i kam xanë gryken e kronit Poniq me një bashkë lesh të pë lá, një rrasë persipri e e kam vorfue në dhë. Edhe kronin buzë dardhës e kem mshilë me plisat e qeve e e kem xanë me dhë.

Per çudi perpiqet legende me zbulimin e vjetëm në Kecaj.

Ndersá një malcuer po punonte n' aren e vet, zhytun në dhë meton një rrasë. Si e çon rrasen, me çudi të veten e të marë katundit shëf një pus qi prej banorve t' atij vendit, as prej ma të vjeterve nuk u mbante në mend. Dyshimi se prej kohës u harroka e u mbushka me ranë e dhë nuk i lën vend fakti se pus i gjet i mbuluem me një rrasë persypri e mbrendë krojt i dritë e i pëzburun.

Prej një gojzhanë tjetër na difton se në kohna të hershme janë kanë pusa e burime uji shumë më tepër, porse në një rasë, kur ushtris turke i delka me u thallë deri atje, popullsija e tmerueme u perpjetka e tuj dashtë me pengue ndjekjen, mshilka të

gjitha krojet kështu qi ushtria grabitçore s' mujka me bā qanderr prej mungesës s' ujit.

Per sá mund të dihet, forcat azjatike nuk mrrijt-ne kurr me i shkelë ato vende; por ndoshta ndonji të dyndun tjetër shumë mē i vjetër u rrotullue në teposhte i terhjekun prej fushave të plleshme e populli kujtimin e tyne ja pshtetë mē të mrames dorë zotnuese.

Vrithi është edhe si qanderr shetinash të shkurtat, defryese e jo të mundshme qi mund të ndiqen prej çdo moshe.

Nji orë larg kemi fushen e Granozhdolit, pothuaj të njaj largsije kemi Keçajt e Vrithin. Dy orë mē ndej fushen e Lujzve me livadhe të blera per rreth. Per 2 orë bihet në katund të Kastratit kah V.P. ose në Bzhetë të Shkrelit kah J. Pak mē larg kemi Fushen e Zezë qi na paraqitet mjaft terhjekse rrethue gjithkah me pyje të dendun ahash e brejsh.

Shetina pak mē të gjata e të mundshme kemi Veleçikun 600 m. mbi Razmin të cillit per pamje të bukur nuk ja del kurrnji mal në Shqipni të verit; kemi Kunoren e Pultinen.

Si zakonisht nder male gelqerore, nuk mungojnë edhe shpellat e bukura qi futen deri kthell në gji të malit. Shpella e Lujzve, e Kunorës, e borës në Veleçik; nji shpellë tjetër pā rā në Vrith e ndoj tjetër qi muad të hjekun ndonji ditë merzijet.

Pyjet e shumta qi e rrethojnë i dhurojnë këtij vend nji ajr të paster e të kulluet. Krejt shpati qi lidhë Veleçikun me Kunoren e qi i rri mbi krye Razmit është i veshun me pishnajë. Por si kujdesi i jonë, qi kemi per mē të shtrejtën pasuni të kombit, pyjet, para 10 vjetve u dogjen me nji rrenim të madh. Por prej se pishen nuk e damton bagtija, si ahin qi nuk e lën me u rritë sà e kà nen vedi, kà nisë me e veshë rishtas me blerim ket mūr qi i rri mbi krye banimeve të qytetasve.

Bash në qandrrën kù bjeshkatarët janë tuj ngrehë ndertesat, malcorët e kanë zdashë pemësh e kanë lanë per 1 km². në shullā me pak hije.

Do t' ishte mirë per komunën e Shkrelit qi të perpiqet edhe per pyllzimin e asajë copë e tuj e bashkue me pyje të tjera per rreth të diftojë pak mē teper kujdes per roje pëmësh e bimësh, me të cillen punë i ban sherbimin mē të mirin vendit e shtetit.

Nder bashkverusa, zhvillohet nji jetë shoqnore krejt e përzëmert. Nji dashtni e familjaritet i sinçert per tu ndjekë edhe në qytet. Merr pjesë nder eskursjone, lojna e defrime, krejt kolonija qytetare pā kurrnji dallim.

Mē në qanderr është fusha e sportit kù rinija e të dy sekseve ushtrohen në lojen e bukur të futbalit, ndersā moshët e lodhuna percjellin me sy plot smirë levizjet e shkathta të premdverës së jetës e qi ndejë nder tribuna drraset ndertue rreth e per qark fushës per vizituesa, rrinë tuj bisedue punët e kalueme të zdashun kujdesesh qi lypë koha e soçme.

Shpesh herë kemi edhe gare futbolit prej skua-

drës qi vjen ngā Boga e disā herë edhe prej Shkodre.

E kur dielli në pershndetjen e fundit ja lëshon territ e freskis Razmin, bjeshkatarët me kangë e valle enden me e percjellë edhe ket ditë premdvere grabitë verës.

Por përpara se të mblidhen nder kësolla me fillue lojnat e ndejshme, prallat e hokat e natës, diçka pritët në fushë. Pritët Isaja. Posta e Vrithit.

Nuk vonon e ndihet britja e njoftun e automobil të perditshëm. Dritat fillojnë me i reflektue shkrepat e maleve. Autoja herë duket herë zhduket në pyllin jo fort të dendun. Te e mramja nji rrugë gjarpnushë e qet në sheshin para shpijave. E rrethojnë bjeshkatarët. Gjithkush pret ndoj send. Dikush pvetë per të rejat e qytetit e dikush per vapen qi kà harrue.

Kalendari në Razën i lëshon fletët nji mbas nji pā të dhanë kohë me këqyrë as daten. Jetohet krejt i lirë; larg ngā thash e thanjet e qytetit, larg ngā zhurma e rropamet.

Dam per né qi rrimë indiferenta kundrejt begative të vëndit t' onë. Dam per né me kerkue njeti të tilla qandrra e me i vù kamen t'onave, vetun pse janë t'onat. Sikurse edhe detyrë e jona e e shtypit kombtarë është me ja bā të njoftun popullit t'onë bukuritë me të cillat natyra e kà veshë ket atdheun t'onë të vogël. Bjeshkët t'ona, jo vetua qi nuk ja lanë dalë Lovçenit, Nikshiqit, Kolashinit, Stambollçiqit e etj. per i rrinë perbrë edhe stacjoneve klimatike t' Europës së mesme.

RROK ZOJZI

Cirka së vertete

Ai qi blën çka s' i duhet, kà me shitë çka i duhet.

Jeta nuk është nji ditë kremtimi ase nji ditë zije, por asht nji ditë pune.

Luksi e loka blenun nder tregtores; por gëzimi i zemrës do të perballet në shpfi.

Njeri i mëçem nuk nget mbas lavdeve: porse lartë nga nji mbas tij.

Njeri nuk janë qesharakë veç njat herë kùr do të m'u dukë a me kenë çka s' janë.

FOLKLORE

Kush s â harja e shpejës së vet s ha bukë as gjeti

(Prrallë popullit në djalekt të Mirëditës)

Paska pasë qanë një herë më vakut, or Zotnejë, se po të merzis tue kuven(dë); se ti jë një gjâ e madhe,¹⁾ jë me leter,²⁾ e na jemi budall³⁾ e fjasim⁴⁾ n' arë e nder vështë,⁵⁾ nja i Bisak,⁶⁾ një farë Zef Gjoke,⁷⁾ ke e diej⁸⁾ kushrë prej nanash me at Lazer Gjonin si⁹⁾ ka pasë ndejtë në Lesh prej ujnash trej dit.¹⁰⁾ Mec i bukur¹¹⁾ mjaft,¹²⁾ — he atë mos e lashët Zoti shndosh — por s ish harja¹³⁾ e shpejës¹⁴⁾ së vet. Kishte tatë e nanë të jetosun¹⁵⁾ e nja di¹⁶⁾ a tre vllazen të vokel. S kishte kurr gjâ nan¹⁷⁾ ket Zot: as pulë, as kambë berrit; do sugj¹⁸⁾ si i kish pasë, i a kin shtëj¹⁹⁾ faret dhejetë²⁰⁾ e shokëve.²¹⁾ Tokë kishte pak, por e kish nan uj si me gjetë drithë mje Sh' Marramajt²²⁾ e, me kenë sendja e merë, mje më gjushtaqe, mje ke të bite me kokrra të reja, nde²³⁾ me ndosht mund i teprojte me shitë. Por tibe²⁴⁾ n' i thojke kush «puna e marë».²⁵⁾ S dite m' e folë 'i fjalë, me i dhanë treqind qese. Zollum kuej s i bajke, pse tutej prej pushke si prej qoftë—largju²⁶⁾. sall me i a pá kuej ndorë se hikëte e mshifej ku mujtëte. Oh Zot, mâ merë njimi qese borxh se me i falë kuj asi djalit në derët. Se bajke dita rrike tue luej(të) si zagjâr nper zall²⁷⁾ herë tue u lã e herë tue gjue per peshk. Qati²⁸⁾ si ndaj²⁹⁾ voni ftilloj³⁰⁾ m' u mshë disi me mend, nde thotë: or juni, jam tue vot³¹⁾ në Pezrët³²⁾

me u gjitë³³⁾ në rrogjë me 'i Zotnë pse këtu ku³⁴⁾ na në pës Bajrakët më njofin e s m' a gjet doren kush.³⁵⁾ Nde 'i ditë u shterngue,³⁶⁾ inathi rrethet³⁷⁾ rراسi ksulen per krejë³⁸⁾ e fellakat³⁹⁾ bahet udhtâr alla bafna. U nes⁴⁰⁾ me dalë e shtekoj⁴¹⁾ bukur një copë; kûr qatje laaargj po shef do gjind me 'i magjâr para.

— Oh kush jeni ju moreni?
— Oh jemi udhtarë, ore; po tî?
— Nûe un, or juni. Kah kenkeni tue vot?
— P' aj këtej veç!⁴²⁾
— Kah moreeee? se s jam tue vot me i kallxue kuej.

— Jém do srrigetakë⁴³⁾ e jém tue çue me shejtë⁴⁴⁾ në Pezrët do peshkve, pse u bâ qesât puna e kësajë pare e s po fitohet gjeti,⁴⁵⁾ me blé ndo 'i piç krejpë,⁴⁶⁾ kafe e sheqerr⁴⁷⁾ e ndo 'i kût pelhurë⁴⁸⁾ sã me veshë do të metuj⁴⁹⁾

— Qanemi⁵⁰⁾ bashkë⁵¹⁾ prã.
— Po ku kush don me shkue?
— Ku një mëk.
— Cilli⁵²⁾ është aj mëk?
— Një mëk djaloo.
— Merë, merë; hecnat⁵³⁾ para e n' a ndi-mo m' e reshtë⁵⁴⁾ at magjâr.

Nde vón⁵⁵⁾ kadal kadal se këta të prëmit e orës, magjarët, janë rrezik: s hecin kurr. Vón nde i u huedhen⁵⁶⁾ Pezrëndës, e, si u huëdhen, ki⁵⁷⁾ i Bisaku u dà prej srrigetakëve nde u shmang nder do shpeja si ishin per nan Pezrët. I bâni zã njanit:

— Or tej i zoti i shpejës!

Oh hajde byjrum.

Hini mrëndë

— A jini, si jini?

— Të paçim, a jë buirë i fôrt, si jë?

Ugju⁵⁸⁾ mbë qat shkam⁵⁹⁾ Oj grã⁶⁰⁾, kafe kë-tij mëkut.⁶¹⁾

njet doren e nalisht: non m' accetta³⁶⁾ u bâ gadi³⁷⁾ opanga shkarpa³⁸⁾ kry³⁹⁾ fillakat = qyqe kallit⁴⁰⁾ nis⁴¹⁾ heci⁴²⁾ Mirëditësi zakonisht nuk driton kûr e per ku niset. prej friget mos të merret vesht e mos të dalin hasmit m' e vrã. 43) banorë e katund. rrike të Bajrakut të Fandit, të ndodhën per industrit primitive të peshkves 44) shitë 45) një 46) krejtë 47) m' e dy 48) beze 49) fmi 50) kenkemi 51) shokë të timit 52) kush 53) n' a hec 54) me i grahë 55) kontrakejon: votën 56) afëriten 57) kÿ 58) ulu 59) stol 60) reshtë i bënë zã grave Mirëditësit, e kështu kallxojnë edhe per tjerë edhe me pasë vetem një grue në shpi. Plurale maiestatit, pse edhe ndoshta kanë pasë xanë tue ndi poligamët 61) nalisht: ospite.

1) në një shkallë shoqërore mâ të naltë 2) kulturë 3) shqyptohet shkurt 4) flasim 5) vneshta = koder më koder. — Ligjë retorike: me terhejë prej vedit dashtnin e ndigjuësit 6) prej katundit të Bisakëve të Bajrakut të Fandit në Mirëditë. Mirëditësit, kûr donë me konkretizue ndo 'i mârri qî ka bâ kush, i a pështesin Fandësve, sikur Italjajt banorëve të gjytetit Cuneo. 7) vehtje imagjinare 8) per sã mund diej 9) qî 10) vehtje tjeter imagjinare per me perforcue t' ashtu quejtunin autenticitet të kallximit. Këtu mandej bëhet një digresjon per me identifikue ket Lazër: Kahë a kënë? pse kushri prej nanash me Zefin? kë kanë pasë dajë këta a nananat e tyne? çë farë burrit ka kënë kÿ dajë? kûr e pse pat shkue Lazëri në Lesh? etj. 11) djalë i mirë 12) ishte Zefi 13) hejri 14) shpis 15) pleq të mbetun 16) dy 17) nen 18) cunga = hardhija 19) shti = qitë 20) dhit 21) italisht: dei compaesani 22) Shën. Barnaba, 11 Qershuer. Me gjetë aq shumë drithë qî t' mjaftote, pã pasë nevojë me blé, deri . . . 23) e, edhe 24) tybe, tobe 25) s prekte punë me dorë 26) kjoftë—largu = dreqi 27) neper lum. Këtu: lumi i Fandit të Vogel 28) Njaty 29) prej 30) filloj 31) vojte 32) Pezrënd 33) njëjtë 34) tu 35) s m'a

— Jo s due kafe

— Atohere ndriqui bukë! ⁶²⁾

— Joo, as bukë s due

— P' aj ti asnjane jo: a ké ardhë me mënde të keqe ⁶³⁾?

— Jo, jo, jam një hallxhi prej Merdite e kam ardhë me të rá në qafë ⁶⁴⁾ a mos ké ndo 'i punë me më dhanë sa me fitue ndo 'i gjrosh e m' e çue ku shpeja, se kam robët tue dekë úni.

— Po, or tej, punë sa të duresh. —

E sahejë ⁶⁵⁾ i zoti i asajë shpejë ishte rahat fort; e quejshln Dul Qorr ⁶⁶⁾. Kishte gjá e mállë sa deti: katerdhet qé në hú ⁶⁷⁾; nja shtatë a tetë pëndë ⁶⁸⁾; i kishte ku shpeja si miellte me ta; lopë, dhen e dhejë, si, per at jetë ké do të vena, me të dalë vehtja qefit, ⁶⁹⁾ rrojtare e djelm sa kaurilat, ⁷⁰⁾ gjithseicilli me krah kmi-she ⁷¹⁾ e tlinta paftje ⁷²⁾ e xhamadana me mangë ⁷³⁾ e tirqë, mauserre turku e alipatllare sermi; me hanger e me pejë mâ si ati ⁷⁴⁾. Bane pazarlek per punë të rrogjës ⁷⁵⁾, nde zotnëja i dha këtij të Bisakut me ndalë ⁷⁶⁾ do mzet, por i vûni porosejë si mos m' e këcie ⁷⁷⁾ një shkallë ⁷⁸⁾ të keqe si ishte aty ngiat. Vot ki meci me mzet, nde, si vot, pà do barí tjerë si i kciene ⁷⁹⁾ lopët 'tutje ⁸⁰⁾ e i u vesk ⁸¹⁾ nde këtij me i reshtë mzett pertej shkallet. Si erdh vaku me i huell kah shpeja, tue u prí tethë, ⁸²⁾ i thej qafen një mzat ⁸³⁾ e e prûe ku shpeja tek pà pjasë ⁸⁴⁾. Erdh p'r udhë ⁸⁵⁾ e ku zotnëja nde i kallxoj khu, khu, khu ⁸⁶⁾ më bâni vakejë.

— Eni ⁸⁷⁾ bre, n' a pasët marrë të zezat, por rriëj gjadi, e, në ftillofët ⁸⁸⁾ me rrafë kambët e me pjasë, mirr një thejkë e pritja qafen të mo' të n' a shkojë dam mishët.

Ki meci ndej gji' naten çue tue pergjue ⁸⁹⁾ se kúr po rref kambët mzati. Kúr qatje si ndaj voni diçaf rropati ⁹⁰⁾. U ul vrik teposhtë në burgjut, e kapi per veshi nde i preu qafen. Si

62) Kúr á kohë buket e miku thotë se s don kafe, á shë se s ka hanger bukë, e prandëj i epet bukë. 63) m' u vra 64) italisht! supplicare 65) sahi: me të vertetë 66) vehtje imagjinare 67) dhanë me punue tjerët me ta, me detyrë me i dhanë të zott ka 'i barrë kallamoq per ka 68) qé 69) me të lshue zëmra, tue pà mosbarasimin ndermjet pasunis së tij e t'onen 70) kishte rrojtare e kafaza të pa njehun 71) kmishë: pjesë per tanësin 72) faqellit 73) enterija 74) aty 75) italisht: salario 76) me ruejtë, me kullotë 77) këcyë 78) shteg i keq e per-pjetë, të shumen rrasë e gjall 79) keyene, it. fecero passare 80) andej: *motus ad locum* 81) i pat kande 82) këtej: *motus a loco* 83) i u rrxue 84) plasë, cofë 85) fill 86) kështu 87) ani 88) filloftë 89) prigiue 90) kersiti.

u çue nratënat ⁹¹⁾ zotnëja, vot Zefi e i kallxoj.

— Po biejm ⁹²⁾ e e ruejm ⁹³⁾ — Po ti më paske pré magjarin orë! — nde perlau ⁹⁴⁾ Duli një hú ⁹⁵⁾ e të i a veshi ving e ving e ving e ving ⁹⁶⁾, e rrafi e e bani lang e e xuer per-jashtë ⁹⁷⁾.

Hikë Zefi tue gjimue si me i u dhemët gjurit n' ujët: — po aj vetë tha «n' a pasët marrë të zezat»; po pse më rrafi telë ⁹⁸⁾?

U shtië mbi do bår, kputi një dorë ⁹⁹⁾ lule malit e i a çoj per një udhtár tatës së vet per kujtem. I ati i zhgovoj ¹⁰⁰⁾: un pata kujtue se po më bje ndo' i pàre or bírr ¹⁰¹⁾, se sà per kso lulesh kemi nde ne Fandë.

Qe ke vishin do mortaxhi me 'i të dekun. Zefi tue maj(t)ë në mënd fjalën e parë, u thotë: «n' a pasët marrë të zezat, or juni». Këta ulen të dekunin në tokët e i hypen në dajajt ¹⁰²⁾ vap e vap e vap ¹⁰³⁾.

Bertitëte Zefi hiq morë kû jé ... ¹⁰⁴⁾ Sbâ burri ahû, psë veç të metujt ¹⁰⁵⁾ é vokël qájn.

— Po qyshë thohet, prá?

— Ju shndosh e Zoti u dhashët kivet.

Tuj maj(t)ë në mend qata se qata fjalë, hec e hec e hec, shef do krush(q) tue ardh(ë) me 'i nuse.

— Ju shndosh e Zoti u dhashët kivet

I u ngreh krnshkut të parë një dell në báll vip ¹⁰⁶⁾, la nusen aty rrap ¹⁰⁷⁾, ngu fesht ¹⁰⁸⁾ xuer ¹⁰⁹⁾ një vilak krrau ¹¹⁰⁾ e t' i vûe dorë dang e dang e dang.

— Po qyshë thohet, or juni?

— Per hare ju qjofët.

Hajt, hajt, shef di vetë tue u rrafë.

— Por hare u qjofët or burra.

Këta haruene shamaten e vet: i kciën në qafë, e vûen per fuji ¹¹¹⁾ me gjrusha e shtjel-ma dap dap dap si s diëj qyshë e lanë gjall.

— Si me thanë prá?

— Zoti u dafët me ndërë.

Hec e hec e hec e hec, shef do burra tue hanger bukë nan hë të njëj vandi.

— Zoti u dafët me ndërë, burra!

91) nrate - ja - nade 92) ulemi 93) shoffm 94) kapi 95) shlop 96) kumbim imitativ 97) e perzuni 98) tash 99) tubë 100) i kqyri, doshta me atëzë e: vezhgoj. 101) biró 102) dajak 103) kumbim imitativ 104) komplement mënyret 105) fëmija 106) kumbim imitativ 107) kumbim imitativ 108) kumbim imitativ 109) preu, kputi 110) kumbim imitativ 111) i hypen sypr.

A e ndien a s e ndien, por t' u çuen si bjeta¹¹²⁾ e t' i meten kush më shpudha¹¹³⁾ kllau, kllau kllau, e kush më kupë e kush më kuçit¹¹⁴⁾ të nishit e kush më katrovë t' ujit din-gaap¹¹⁵⁾ e e plieren¹¹⁶⁾.

— Qyshë thohet orëni?

— U bafët merë, burra.

U nes krahthati me ardhë tethë¹¹⁷⁾ pse e pà mã se pare s po fitojke por të rrafme, nde kish ndie se i bite tatës se vet dertë¹¹⁸⁾ e fòrt e prej së vjetrit ishte mã hà-hà¹¹⁹⁾. Udhës tue hecë po shef di vetë tue lshue pjeh¹²⁰⁾ n' arët me leste¹²¹⁾

— U bafët merë, burra!

I u gjín më shpenë më bishtit të shátit e të terplots e desh i thyen kocijt¹²²⁾

— Kukú, se ç' më gjet mùe në ket dhé! Shkoj shita me gjetë rrezet¹²⁴⁾ e la nde veshët.

Sá ndejt me mzet të Dul Qorrit në malt, i hîni në qef¹²⁵⁾ një cucë¹²⁶⁾ sall pse e kish êmnin alla frang e e queshin Marí në vënd m' e quejtë Dile, t' a xamë fjalën, si ku na, pse e merë¹²⁷⁾ s ishte as tek, madje e kish njanen dorë garravagj, nde e xûe per gjrue. Merë po, si ndjeu cuca se Zefi s po dike as me danekë¹²⁸⁾ mzatin prej magjarit, i thkej¹²⁹⁾ shêjin

112) bleta: njajsi per shumsin 113) shputa 114) vegësh pà rrfanë 115) kumbim imitativ 116) e lane në gjak 117) kah Mirëdita 118) epilepsi 119) kah des 120) pleh 121) shkalc 122) kontrakejon: i u gjiten, njiten; i u gjín në shpenë = e mueren mrapa 123) sà s i thyen. 124) brienat 125) shkurt 126) vajzë 127) e bukur 128) danikë = it. distinguerë 129) meta-

e e dau,¹³⁰⁾ nde e shau per të keq se tha: «s' und e marr pse ish sej - bardhë¹³¹⁾ si kra. pi si â në zallt e fjok-kuq,¹³²⁾ e ata si kan fjokët e kuq — thojte cuca — janë ndimo-Zot. Nejse mã, erdh Zefi ku shpeja, nde e gjet tatë Gjoken dekë e hî në dhët. T' âmen e të vllaznit i kish marrë me i maj(t)ë i ugju¹³³⁾ Mhejlli. Ki, sà e pá të nepin tue ardh(ë) ku shpeja, i duel para tue qjá e u huell me i puthë faqet. Merë po, Zefi, mcue¹³⁴⁾ m' e rrafë gjithsekushi, u tut se â tue deshtë m' e rrafë nde i ugju, e vikati sà, në krye pat:¹³⁵⁾ «oh breeee! falem breeee! ofsheeee!

Un per ket shpÿrt atí¹³⁶⁾ qjanë s kam, por vetë Zef Gjoka m' a ká kallxue, nde më fali qet ksulë.¹³⁷⁾

Marka Kola

tezë: i kthej 130) Nder male mundet burri me dà gruen, por jo grueja burrin, pse në ket rasë shpija e grues bje në gjak. Kishte me mujtë vetem kùr burri është krah-thàt, e kà krah-thàt edhe kushrinin e fisin. Mundet grueja me dà burrin vetem kùr të duen me ndëjë virgjin, pse në ket rasë nuk është tuj e shà per të keq, por don me i u kushtue Zotit. Por, po kje se kësajë i ndrron mëndja e don m' u martue, do të marrë burrin qí kà lanë, e, po kje kÿ dekun o i martuem, do të marrë një burrë n' at shpi o n' at fis. 131) sÿbardhë 132) flok kuq 133) i ungji 134) msue 135) sà ku mujt 136) atÿ 137) kështu epilogohen prrallat në Mirëditë, në sà Shkodra thotë: «prralla në Lesh e shndedja prej nesh».

NE HIJE TE ROZAFATIT

Dy çfaqje të bukra shkollore në salonin e Parrucës e ne salonin e "Shoqnís Vllaznija,"

Të dielen me 13 Qershuer, në rasë të mbyllunit të vjetit shkolluer, u shvillue, në salonin e shkollës mashkullore të Parrucës, një çfaqje shumë e bukur, e organizueme prej Drejtores së shkollës femnore të Parrucës zojushë Ida Melgushi bashkarisht me drejtorin e shkollës mashkullore zotni Gani Dizdarin po t' asajë lagje e të ndimuem prej trupit mësojtuer te dy shkollave. Mueren pjesë Prefekti, zotni Javer Hurshit, Kryetari i Bashkis, zotni Zejnel Prodani, Qarkkomandanti, Kryetari i Gjyqit, arsimtarët e vendit e një shumsí e madhe vetësh sidomos prind xanësash. Programi perpilue me shije, qí do të kenë lypë mjaft kohë e mundë, por për zëll qí kanë organizatorët nuk do t' u kët ardhë i randë, permbate copa argtuese muzikore e këcimi shumë të pëlqyesbmë e qí kjene shvillue

kandëshem me kënaqësi të madhe të spektatorëvet. Kremtimi filloi me Himnin Mbretnuer e mandej kjene kangë, kangë dy zanesh, monologë, komedi, deklamime shprehëse të gjitha me shkathsi të kandëshme të varzave e me cenë të lavdueshme të djelmoçave. Përciellte kangët me pjano drejtorja zojushë Ida Melgushi me atë zotsí të vet të njoftun. Mbylli çfaqjen një valle e bukur e xanësazet qí kÿ fort shijue e pëlqye prej spektatorëvet.

Çfaqja është përsitë të merkuarren me 16 per antaret e shoqnís «Grueja Shqyptare».

Për një çfaqje tjeter, edhe këjo shumë e bukur e e kandëshme është bërë me 29 Qershuer në rasë të mbyllunit të vjetit shkolluer, në salonin e «Shoqnís Vllaznija» në bashkpunim të tri drejtorinave të shkollave: Shkolla Femnore N. 1, Shkolla «Dugajët e Reja», e Shkolla «28 Nanduer». Nuk munguene as këtë auktoritetet e

nji shumsi e madhe prindsh e tjerë qi kishin mbushnë krejt salonin. Programi i ndryshem e i bukur kje shvillue mâ së miri, me pelqim e me kënaqesî të spektatorëvet. Puna e mundi i msuesavet e i msuesevet ashtu edhe i xanësavet djelm e varza nuk u shkoi aspak kot, pse me sukses qi korren paten shperblimin e vet.

Këto çfaqje të vogla theatre janë shumë të vjefshme mbasi është një argtim e një knaqë për fëmijë qi i ekzekutojnë gjithashtu edhe për prind qi gëzohen tue pae perparimin e shvillimin e fëmijve të vet.

Shoqnija muzikore "Rozafat,,

në rasë të mbushunit të 20 vjetëve të themelimit të sajë, ka dhanë një çfaqje argtimi në salen e Kino-Theater Rozafat-it, kû ishin të ftuem familjet e pjesëtarëvet. Mueren pjesë edhe auktoritete, nder të cillët Prefekti, z. Javer Hurshit e Kryetari i Bashkis, z. Zejnel Prodani. Çili atë mbledhje argtuese, me një fjalim të shkurtë, kryetari i shoqnis, z. Luigj Dajçi, tue u falë nderës t' ardhunve qi i kishin pergjegjëftimit e tue paraqitë me fjalë lavdi msuesin e muziktarët tjerë. Mandej kje shvillimi i programit qi per-shite koncert me mandolina, koncert me qemale, çfaqjen e një filmi e një monolog. Këso çfaqjesh pari-ja ka vendue me dhanë për gjith muej, për argtim të familjeve të pjesëtarëvet.

Shoqnija muzikore "Rozafat,, ka një histori mjaft të bukur veprimi e qindrese, për të cillen mundet me kenë fort e kënaqun. Tue marrun para sysh mjetet shumë të kufizueme qi ka pasë, tue u fergue, si i thonë, gjithmonë rë voj të vet, d. m. th. tue mos pasun kurrfarë ndîmet jashta rrethit të vet, mund të thomi se ka shvillue mjaft veprim gjatë këtyne 20 vjetëve të kaluem. Asht e dijtun se një shoqni muzikore është mirë të ketë një mjeshtër muzike të diplomuem, sikur pat pasë një herë kejo shoqni mjeshtër Mucci n, për me pasë perparimin e dishruem, e kishim me thanë qi deri sa të mungojë mjeshtri me e kufizue orkestrën vetem nder vegla tezge, njashtu si pat kenë, kujtojmë, kûr u themelue, mbasi veglat me hark lypin edhe një kohë ushtrimi shumë mâ të gjatë, qi s' mund t' a kën muzikëtarët e asajë shoqni. Kishim me dishrue edhe qi pari-ja e shoqnis të kujdesohet për me plotësue një mungesë qi ndihet këtû në Shkoder. Gjyteti i ynë enë nuk e ka një kor, në sa qi di-sa gjytete tjera e kanë tash sa vjet. Të gjith e dijn randësin e formimit të koreve qi vijin fort për me edukue e me shtue shijen e muzikës në popull, vçese edhe për ket degë muzike lypet mjeshtri.

Për shpresojmë se shoqnija "Rozafat,, qi aq fort i ka dhanë shkas hartit muzikuer në Shkoder, me zellin e padashem qi kanë diftue përherë pjestarët e sajë ka me e gjetë mëndyren me e plotësue ket mungesë qi e ndijn gjyteti i jonë.

Fletorja "Zani i Shkodres,,

Kûr para një vjetit muerme inicjativën për botimin e së perkohëshmes s' onë, n' artikull — programin e numrit të parë shkrueshim: "ka kënë gjithmonë

mëndimi i ynë se Shkodra — e cilla në lamen e shtypit kombëtar është veterane, por qi tash sa vjet ka mbetë pa një organ t' opinionit publik të — vet ka nevojë për një fletore sadopak të perjavshme kû me program mâ të hartë të gjëjnë vënd shkoqitjet e të gjitha çashtjeve të jetës s' onë, e sidomos problemet lokale qi interesojnë drejtë për drejtë popullin e kësajë krahinë. Por na, tue ja lanë larrën e kësajë detyre atyne qi janë nâ të proxuem e mâ t' aftë se la mënduem se edhe kotimi i njaj së perkohëshme të kryedjvavëshme kulturele do t' ishte e vjefshme edhe e dobishme për popullin t' onë."

Me knaqë të madhe po shofim se çka atëherë ishte vetem një dishir i yni, si i të gjith atëdhetarëve një herit, u bân sod një realitet i bukur: me 26 të m. k. nisi botimin e vet në Shkoder dy herë në javë fletorja "Zani i Shkodres,,. E çka na gzon edhe mâ tepër është qi në krye të kësajë veper kaq të randishme e të dishrueme shofim një personalitet me cill-sina të larta atdhetashtnije, me kulturë të gjanë e me propektiva të hapta moderne, si edhe me një eks-perjencë të gjatë në lamen e gazetaris, sikurse është Z. Ndoc Çoba, Drejtuer - pronari i sajë.

Asht një gjâ e pa-mohueshme se të mospasunit e një organit t' opinionit publik të pergjithshem të krahinave të Verit, është kënë një mungesë e madhe edhe fort e ndime jo vetem për kto krahinë, por edhe për të gjitha viset shqyptare: ishte një gollë qi bite në sy e qi nuk duhej t' ishte. Shkodra me krahinë të Verit qi janë një pjesë kryekreje e atëdheut shqyp-tar, ka shumë nevojë, shumë çashtje, shumë probleme qi presin zgjidhjen e vet, e s' ka dyshim se të diktue-mit, analizimi, diskutimi, kundrimi *de visu* i ktyne çashtjeve e i ktyne nevojëve është një ndimë e madhe edhe për Qeverin Qendrore, pse, si thotë një fjalë e moçme shqyptare: pà kâ një fmi nuk i ep e âma gj. Prandej një barrë të madhe ka mbi vedi Drejtimi i fletores së rë, por na jemi mâ se të bindun se Z. Drejtori i sajë është persora e duhun *ad hoc* qi pa kurrnji dyshim ka me bân m' u ndi në shprehjen e vet mâ ekspresive, si i perket, *zânin* i Shkodres në jeten shqyptare.

Vetëm një gjâ, një e mbetë, bjan në sy tue kundrue fletoren e rë, e kjo është formati i vogel i sajë. Na kishte pelqye qi edhe fletorja e Shkodres të kishte pasë të njajtin formati qanë fletoret e krye-gjytetit, "Gazeta e Korçës,, e deri "Demokratija,, e Gjinokastres, për me muntë këshillmos me psue kurr-nji barasim me shoqet e veta. Për çë do mlesë është e vogel, e na kemi shpresë se edhe kjo mungesë me kohë ka m' u shpëtë, Shkodra ka me pasë fletoren e vet sikur krahinat tjera e ndoshta, shpejt, edhe mâ të shpejt se a s'.

"Zani i Shkodres,, na i uronjmë me zëmer jetë të gjatë e sukses e faje të bardhë në shvillimin e misjonit të vet.

Me 9 të m. k. është gjetë një pari-ja e shoqnis "Grue-ja Shqiptare,, Degë e Shkodres: Kryetare: Z-ja Ikbal Harshiti; Kryetare: Z-ja Luçija Kurti; Arkëtare: Z-ja Naxhija Raci; Sekretare: Z-shë Ida Melgushi; Këshilltare: Z-jet Qamile Myftija, Age Koliqi, Marija Serreqi e Z-shë Stanislava Stirko.

Per me largue të keq

Baba fëmís

— Ene nuk e ké sgidhë problemin?

— Si me pritë prej një fëmís qí t' a sgi-
dhin problemin kurse as njerzt e mëdhai të
shteteve nuk kanë mujtë më e sgidhë?

* * *

— Nuk e tham per me levdue vëdin, por
un kam punue shum per zgjimin e njerzís.

— Çka jeni zotnija e Juej? Organizatuer
politik?

— Jo: tash katerdhet vjet qí punoj në një
fabrikë sahatash zgjuesa.

* * *

— Kishe mujtë me m' a prue pak perpa-
ra mrrelen: ká një muej qí t' a kam dhanë
uhá.

— Po, por ásh tash një muej qí bjen shí
per ditë!

* * *

— Ju vîni gjithmonë vonë në zyre: në
muej tjetër pse ju pat dekë grueja, e atëhere
keni pasë disi arsye . . . Por sod?

— Sod . . . sod pse më ká lé njifmí! . . .

* * *

— Natyra mendon per gjithçka: kështú qí
njaj qí ásh i verbtë, ká veshtë e mirë . . .

— Shum e vertetë: e njaj qí ká një kambë
të shkurtë, ká tjetren mâ të gjatë . . .

* * *

Te advokati

— Por në fund enë nuk më keni dítue
pse doni me bâ divorc . . .

— Hejdé! pse jam i martuem!

* * *

— Po pse ti, në vend qí me m' a prue
hartimin e shvilluem më ké çue një leter të
bardhë?

— Pse hartimi ishte: «Shkrueni një leter
dashtëniye gjysht t' uej».

— Po, e mandej?

— Mandej . . . un nuk gjejë fjalë per me
i dítue dashtënin e madhe qí kam per gjy-
shin t' em!

* * *

Mjeku: Si ká shkue puna e ushujzave?

E shoqja e të smuetit: së parit njiherë nuk
mujte me i hanger kurrresi, por mbasi i a go-
dité me pak krypë, voj e ufull, mujt me i ka-
perdí:

* * *

Djali i jonë, djali i jonë! . . . Gjithmonë
gjenë me thanë ndo 'i send per të. Në kjoftë
se e ká ndo 'i të metë, sigurisht qí nuk e ká
marrë prej meje.

Kush po thotë, moj grue? Ti të metat
t' ua i ké mbajtë të gjitha per vedi.

* * *

Zoja: Qe more i shkretë një lek, edhe po
t' ap një lajm të mirë: të kam gjetë punë te
njí ilaká i jemi.

Lypësi: Faliminderës, zojë, per lek . . .

* * *

— Nesor janë provimet. Nder sá provime
ké mbete ti?

— Nder kater, me ate të nesres.

* * *

— A ásh këjo administrata e fletores «X»

— Si urdhnon, zotní

— E ç' farë çmimit nepni per një pajtim-
tár gjasht muejsh

— Gjasht mujsh? Një mamicë!

* * *

— Lum Gjergji, jena dy fjalëmëdhaj na
të dy . . .

— Mundosh me folë edhe në njajsë

— Lé një fjalë madh ti qí s' e ké shoqin.

Pronár: GJON UJKA

Drejtuer pergjegjës: CUK SIMONI

Shpija botuese «CIRKA»

Drejtimi: «CIRKA» Shkoder

= SHTYPUN NË SHTYPSHKROJEN «ORA E SHKODRËS» — SHKODËR =

B o n M a r c h é

Magazina "Bon Marché,, (Rruga Washington, kundrejtë Lulishtës Popullore) siguron klientat, e artikujt e vet modern i ká jashta çdo konkurrence.

Nji vizitë e Juej ká me mjaftue per me Ju dhanë prova të besueshme.

Çmime të preme.

YMER SADIKU & SHOQ.

T Ë G J I T H F O T O G R A F Ë !

A keni kalue ndo 'i herë orë të pá-harrueshme nder familje, në malci, në banjo, në sport, nder shetina etj. ? me miq ose me të njoftun t' Uej? Në kjoftë se deri tash ju kanë rrshitë këto rasa pá nji kujtim të gjáll, mund t' i rue- ni me ánen e nji fotografije. Nuk dini me fotografue? Fa- re lehtsisht. Perdorni prodhmet fotografike të firmës gjermane me famë botërore:

BYK GULDENWERKE BERLIN

dhe që do pikturë ká per të ju dalë má s' miri. Prá keni filmat dhe xhamat "Lom- berg,, dhe letrat fotografike „Byk" të cillat shiten nde dugaje má të para të që do gjyteti.

Porfaqses i përgjithshëm per Shqypni:

Donë Jakova Shkoder

Lkura e atij nierit qi pastrohet per-
herë me sapun "Venus", rrin
gjithmonë e freskët edhe e shndo-
shtë. Provoni e ká per të ju mbushë
mendja. **S T O P**

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)